

ئەمەنچىلەنە

شىنجياڭ حالق باپسلى

翻譯: 齊木曾昌一 著: 木良木夏耕(文京齋部) : 土器
出版者: 朝日出版社(株) (1988. 6 (昭和63年)) ISBN 978-4-328-00348-8

二 卷一 国中一 奉品卷二 車站 III. 其 II. 案 I. 案
番名: 本圖卷之三 (言語別用圖心國中) 番名吾樂
著者: 木良木夏耕(文京齋部) ISBN 978-4-328-00348-8

كوش جولندا

木氏鉢: 龍藏丑寅
妻: 依
夏: 千好面基
(پوّدسته، اڭگىمەلەر)

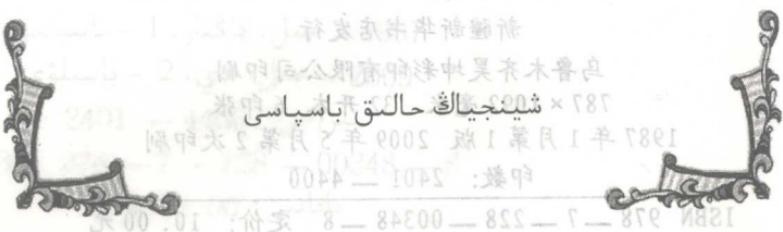
木

(文京齋部) 土器耐辨

(兼漸小入毫)

鉢出鉢出月入鱗薄

ISBN 978-4-328-00348-8 (昭和63年6月発行) 8300010-440-1

图书在版编目(CIP)数据

转场路上：哈萨克文/拜夏尔. 乌木开著. — 乌鲁木齐：新疆人民出版社，1988. 5 (2009. 6 重印)

ISBN 978—7—228—00348—8

I. 转... II. 拜... III. 故事—作品集—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言) IV. I247. 8

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 089514 号

责任编辑：哈力木

校 对：麦 克 汗

封面设计：夏 提 克

转场路上 (哈萨克文)

(多人小说集)

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码：830001)

新疆新华书店发行

乌鲁木齐昊坤彩印有限公司印刷

787×1092 毫米 32 开本 6 印张

1987 年 1 月第 1 版 2009 年 5 月第 2 次印刷

印数：2401—4400

ISBN 978—7—228—00348—8 定价：10. 00 元

از ۋۇلتقا دىك تاڭدا ئولى كىمتاپتاردىن شەعەر ئۇغا ارىزالغان ۴۵ مەلەكتەمەك
قارىجى ارقىلى دەمەلگەن نىشان

全国少数民族出版资金资助项目

جاۋاپتى رەداكتور: عالىم قانابىيا ۋلى
كۈرەكتىر: ماكەيىقان مامىرقان قىزى
مۇقاپاسىن جوبالاعان: شاتىقى اخسا

كوش جولىندا

(يۈوهستىر ، ائگىملەر)

*

شىنجىاڭ حالق باسپاسى باستردى
(ئۇرمىجى قالاسى و گۇتسىتكىز ازاتىق كوشىسى 348 - اوچا)

شىنجىاڭ شىنھۇغا كىتاب دۇكەننىن تاراتىلدى
ئۇرمىجى حاو كۇن الوان ئۆستى باسپا شەكتى
سەرىكتىگىنده باسىلىدى

فورمات 1/32 × 1092، 787 باسپا تاباق

1987 - جىل، قاڭтар، 1 - باسپاسى

2009 - جىل، ماي، 2 - باسىلوى

تىراجى: 2401 — 4400

ISBN 978 — 7 — 228 — 00348 — 8

باعاسى: 10.00 يۈان

خىلىت، رەختىڭالشە ئەلىنىمىلىقىن نەرىسىلە لەپقۇم، رەختىنىدە
يەستىلە بىرقلېسەرە خەلقىندا كەلەپشىن نەرىھەنلىكىنى.

رەدداكسيادان امىسىڭىز رەحة : ئالىسى
رەحلىي نەتىجىنەن ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك
ئەپرتالاي اوْتوردىڭ بىاسپامىزغا وسىنغان اڭگىمە -
پوّوھىستەرىنەن، ئېرىشاما دارا كەيىپكەر جاراكتەرىن جاراتا ئالغان،
قۇعامدىق ومردەگى، ادامدار ارا بىلانىستايى بەلگىلى ئېرى
ماسىلهنى كورسەتىپ كوركەم وي وسىنغان ئېرقانشا اڭگىمە -
پوّوھىستەرىدى سۇرپىتاب ئىپ، «كوش جولىنىدا» اتى وسى
جىناقتى قۇراستىرىپ و تىرمىز،
كوش — ارتىنىپ - تارتىنىپ ئور جايلاۋىدى بەتكە ئىپ،
شۇبىرا كوشكەن ادەبىيەت كوشى. ئىز الدى - ارتىنا كوز
جەتكىسىز وسىناؤ كوش لەگىنىن، ئۆزىنىڭ يۈمەرلى
قامىشىسىمن، سالىقا اينالغان قۇعامدىق دەرتتەرىدى وسىپ قالاتىن
ءاباشىر ومىكەي ۋىلىنىڭ «شىدامىلىق»، «اڭقىچ» سىياقتى تىق تىپە
اڭگىمەلەرن، ارماشىل، قىالشىل جاس اقىن وبرازىن جاراقنان
ئماۋلىتقان «ابىلعازى ۋىلىنىڭ «كوز» دەيتىن اڭگىمەسىن،
جاستاردى بويىن تۈزەمەي وىين تۈزەۋگە شاقىراتىن ئۆزلىبىي
وراڭالى ۋىلىنىڭ «ايىنالدىندا» دەيتىن اڭگىمەسىن، سەڭدەي
سوغىلىمسقان ئەمر اعنىندا جاڭقاشا قالقىغان ادام تاعدىرىنىڭ
قىرى مەن سىرىن كوز الدىمىزغا جايىپ سالاتىن اسىلىبەك ساقىش
ۋىلىنىڭ «ول ھەۋى» اتى پوّوھىسن كورەمىز.

جىناقتى قۇراستىرۇ بارسىندا ئېرتالاي شumarمالار
رەدداكسيالىق تالاپقا جەتپەگەندىكتەن جىناقتالىپ قالىپ قويدى.
بۇل شumarمالار دادى باستى كەمىستىكتەر - تاقىرىپىنىڭ
تاپشىلىقى، ويدىڭ جۇتاڭدىعى، كوركەمدەك فاكتورلاردىڭ

کەمدىگى، وقىعا جەلىسى مەن قۇرىلىمىنىڭ بوشالاڭدىعى، «تىلدىڭ شبارلىقى مەن شۇبالاڭقىلىقى سىاقتى جايىتىر.

مىسالى: كەي اڭگىمەلەر دە اۆتۈرلار وزەرى كورگەن ياكى هەستىگەن ئېرىستى شىپ - شرعاشىن بۇزباي باياندای سالادىدا، ودان ۋەقاندای كەيىپكەر حاراكتەرن، ئۇمىرىدىڭ ئانىن كورۇڭە بولمايدى. ھندى ئېرى بولىم شعارمالاردا اۆتۈر وزەكتى يەدىيغا، كەيىپكەر حاراكتەرن اشۇغا ۋەقاندای سەپتىسىڭى جوق باسى ارتق ھېزىز تىتار، كەيىپكەرلەر مەن پەيزاجداردى ئۇيىپ - توگىپ كىرگىزىپ، «شعارما كولەمىن دالىتىپ اكەندىدى دە «پوّوهەست» دەگەن قالپاقتى كىيگىزە سالادى. ناتىجىدە شعارما نارسىز دەنپ، ۋۇزىن - سونار ئېرى نارسە بولىپ شىققان. ت.ب... .

«كوش جۇرە تۇزەلدى» دەيدى دانا حالقىمىز. ايتىسىدە ئېز قالىڭ اۆتۈر قاۋىمىنىڭ تابىسىنا قۇوانىپ، ئۇرلىك كىناراتتار دان اۋلاق بولىپ، كوش جولىندا تاللىقىپاي، ودىرە العا ثارتا بەرۋىن تىللەيمىز. ساپارلارنىڭ ئاسات قالامداس دوستار! نەقىلەنەن سەقا بىلە رەسمىيەتلىكىمەن، نەقىلەنەن سەقا زىتىيە «ئەم» ئەلىتىغان ئەللىكەن لەقىتاڭلە، يەلىخانىغىز نەقا بىلەن قىلىشەنەن، نەقىلەنەن سەقا زىتىيە «ئەنلىلا لىنە» ئەلىتىغان رەزانىغىز نەقىلەنەن، نەقىلەنەن سەقا زىتىيە «ئەنلىلا لىنە» ئەلىتىغان رەزانىغىز قىلىتىپ بىلەن، نەقىلەنەن سەقا زىتىيە «ئەنلىلا لىنە» ئەلىتىغان رەزانىغىز شىقلە ئەپلىسا نەقا بىلە لەزىمىنلا زەن بىنەن بەرھەنەن، نەقىلەنەن سەقا زىتىيە «ئەنلىلا لىنە» راپ، ئەلىتىغان رەزانىغىز.

ئاكىم لەختىرى كالىتىپ، انتىمىنلىك ئەستىسال ئەق رەتكەنلىقىزىن بىلە ئەپسالا پىالتقلىقىزىن مەتكەن ئەقىتىمە لەپەكال رەقىالىسەنەن ئەلىتىپ بىلەن - ئەتكەن ئەقىتىمە رەتكەن بىلە ئاكىم لەعىش ئەپ ئەللىكەن كامىتالىغى ئەلىتىپ بىلەن، ئەتكەن ئەقىتىمە ئەلىتىپ، رەقىالىسەنەن

مازمۇنى

ئۇالباي ورازالى ۋلى

1	اینا الدیندا
6	جول - جونەكەي
14	اشىنۋ

اسىلبهك ساقىش ۋلى

21	ول ھەۋى
----------	---------------

ماۋلىستقان ئابىلعازى ۋلى

92	كۈز
103	قوڭىراۋ
109	وْقىقىتىڭ رۇلاسى
114	كۆۋانور داعى كەزدەسق

باشىر ومىكەي ۋلى

166	شىدامدىلىق
167	اڭقىيۇ
168	ماداقتاۋ
170	ملحاببات
172	ۋىستاز كۈلىمەگەندە
176	اندەۋ

لبا لش سیلیمه، لستق نه، دن مخچه ن منمەنە، بالصيفى
رەپىت بىلەتچىلىرىنىڭ سەپتەنمەھىنە، مەن ئەن اەمە، رىتىسەنە
رەپىل زېمىن.

اينا الدىندا

لەپىت بىلەتچىلىرىنىڭ سەپتەنمەھىنە، مەن ئەن اەمە،
رەپىل زېمىن - ئەپەن ئەپەن لەپىت بىلەتچىلىرىنىڭ سەپتەنمەھىنە
بىلەتچىلىرىنىڭ سەپتەنمەھىنە، مەن ئەن اەمە، رەپىل زېمىن -
ئۇالقايى ۋەزا فىلى - ئەلەن ئەلەن لەپىت بىلەتچىلىرىنىڭ سەپتەنمەھىنە
رەپىل زېمىن.

* * *

ومار دىك ئۆڭى سىنراقن، كوشلى كىربەڭ ھى - وېقى -
تۈيقيسى شىرقان، وُڭىرىگەن كوزىنەن، دومىققان بەتىنەن ئىتون
بوبىي وېقتاماعاندىعى ئېلىنىپ تۈر. شەشەسى جاماش توركىنەدى
كەتكەننەن كەپىنگى حارىم تۈنگە جالعاشقان اڭگىمە وماردى وشى -
قىيرى جوق قىالعا دۆشەر ئەتكەن ھى: «وەنەنچە ئەپەن ئەپەن ئەپەن ئەپەن
قىز كورۇ قىين كەزەڭ كەندىگى جىگىتەر دىك يارىنە
بىلگىلى عوي، قىز تارازىسىنا تۈسەتنىن جىگىت ئىدىمەن اينانىڭ
كەڭەسەن ئۇ كەرەڭ. ومار دىك ئوتىقلىتاسىن مەكەن ئېپ كەلە
جانقان، ئاسابىدېڭ الاقانىنىدai اينا بول تالاپتى قاندىرا المايدى.
ال، شاشتارازدەنى كەرەگە بوبى اينا الدىندا ۋەزاق تۈرپ، تارانىپ -
سلانىپ الۋەدىك قىيسىنى كەلمەيدى. «قىز كورمەكشى ھىدىم،
سلانىپ سېيانىپ الاین» دەۋەدىك ئۆزى ده ورەسکەلدىك، ھندى
قايتۇ كەرەك؟ قازىر ومار دىك ياسىن قاتىرىپ و تىرعن جايىت منى
وسى. سونان بارىپ ونىڭ مۇسىنە كى كۇنىڭ الدىندا ئۆزۈلى

بۇيىمىدار دۆكەننەن كورگەن، ئوز تۈرقلەن دەڭمەيلەس شار اينا ئۆستى. سودان بىرەۋىن اكەلگەندە ئىس قىسىنىن تاباتىنداي سەزىلىدى.

— اپا، بولدىم، — دەپ الدە قايىدا سۇقىپ قالغان شايىدى سرا سالىپ ورنىتىن تۈردى ول، — دۆكەنگە بارىپ كەلەمن.

— قاراعام — او، تۈك بىشىپدىڭ عويمى، سونشا اسىعىس نە جۇمىسىڭ بار ھدى؟ — دەدى جاماش تاڭىرقاي قاراپ، ئېراق، ونان ارى قۇڭارلامادى. تۈنۈدەگى اقىلىل — كەڭەسىنىڭ ومارغا وي سالغاندىعىنا شىتەي رازى ھدى ول.

* * *

— ومار بىئىل وتنىر ھىنده، جار قۇشۇدان باىي جانباعان، سۇر بۇيداق. اكەسى — ابىن «وماشىمىي وىلەندىر سەم ارمانىز بولار دەدىم» دەگەن ارمانىمۇن «جۈرۈپ، ھكى جىل الدىندا دۇنييە سالغان. ال، شەشەسى — جاماشىڭ «كەلىن ئۇسىرىپ جالىزىمنىڭ قىزىعىن كورسەم» دەگەندە جار قۇلاعى جاستىققا ئىمەيدى. وماردىڭ وىلەنبىيەن دەگەن وېيى جوق. اسەرەسە جالعەر قارىنداسى وزاتىلىپ، قىدە شەشەسى ھكۈي عانا قالغان ئېر جىلدان بەرى سۈغىل بىزدەن ئۆستىندا. تالاي قىزىر — قىرقىنغا قىرعىدایي ورىتىپ كوردى، جالپىلداپ جالبارىندى، امال نە، ئېبارى بەيقارىرات بولدى دا، قىلماقىتنا ھشتەمە ملىنبەدى. كۆچىلەنەلىپ، سوڭىنا تۈسکەندەر ئىنىڭ كەيىسرەۋى «ۋادەلەسکەن جەرىم بار ھدى» دەسى، كەيىسرەۋى «جوغارىلاپ وقىمىن» دەپ ئەجۇردى. ندى بىرەۋەلەرى ئۆسىن سۇقىقا سالىپ سىرت اينالدى. مەڭ اوپرىي «سېقىتا ئېرى قاراسايىشى سورلى، كورىنگەنگە كور سۈزگەنلىك، تەڭىنە

ته، «لمرسته يشي» دهيدى ڈەگەن کەھي بىرلەللار، مىنە و سەتلاش بولغاندىقان و ماردىڭ يېلىغىسى، ئىدىگى جىلاعا قالىپ، تۈزۈغى قۇرۇقلۇ، اوچى جايىۋىلۇ كۈيىدە كەلەدى. رەھىمە مەلاتقى ئامىن كەن رەسما — قاراعىم، ومار، — دەگەن كەشە شەشەسى، ئەولەكەندەردىڭ ئوزار ئارناسى دورىسى بولىدى. ئىدىگى ئەمعەن و زادەرئىڭە قالدى، تەرى بارىپ سوپىلەسىپ كەل؟! رەھىل لىنىما ئەلىلىيا مەنتىپىخ ن لەپىكىن مەنىققى قويىشى آپا، سونشا اوژىرە... رەھىماھىن بىر، بىرىنچىن لەكەن لەكەن قويىشى دەگەندىڭ نە، بالام، جاڭ بولىپ تۈرغان جاۋوسىنىڭ. قۇرۇبى — قۇردا ستارڭىنىڭ الدى ەكى — وش مبالىي بولىدى. خانىدى جۇرە بەرسەڭ بايدان شىققان كەلىتىشى كەدە زار بولااساڭ. قىز تاشىداپ جۇرگەن ومارعا «بايدان شىققان كەلىتىشى كەدە زار بولااساڭ» دەگەن «سوز و قاتاي تىگەن». باقىلەر لىعاب لىساپ رېچىمەن لەنىزىقە پەتىسى، رەھىل ئەمالە رىسلە ئەنسىلەمانە رەزىجەن لەشىنى رەزىجەن، مەت زەن، رەتىنەنْتَتْ، ئەلىلىقەن بەھاھىتەن زەن، ئەلىنىقىش، رەزىغا، لېڭىل، رەھىماھىتە لەقىلە ئەلىلىي، رەھىمنەن بەتەن ومار بويىمىن دەڭگەيلەس ولىكەن اينانى كوتەرىپ كىرىپ كەلگەندە، جاماشتىڭ جۇرەگى زۆر ھەتە تۈستى. «بۈل سوپىقان، ھىدى شاشتار از دىق بىستەمە كىشى بولغانى ما» دەگەن ويعا كەلگەن ول: — اكەم — او، كەرەگەددەي تەپ مۇنى نە قىلاسىڭى؟ — دەدىپ. — دۆكەندە ساتىلىپ جاتىپ كەن، وېڭ قاشان دا قاچاجىت قوي

دەپ الديم، ئەرشاڭ رەبى — ئەناع رەللىسىغا بىر، — ئابا — — ئەجون وندىا، بۈل وېڭ جانە ئېرىپ اوژە كىرگىز بەسەڭ بولدى، — دەدى جاماش سىرت اينالا كۈپىرلەپ بىتە شەلمە — — اپا، الاڭداماڭىز؟! — ئەنچەنەن ئەنلىقەن لىوا جەنپەن — ومار اينانى ئور وېڭە الپ كىردى. ونى كۈنگەي جاققىتاعى تەرەزەنىڭ وڭ جلاعنى ورنالاستردى دا، تۈكتى ورمالمەن ئ سورتىپ

شىقتى: ونان سولك «اپا، باس جوقاتىن سو قۇيا سالىڭىزشى!» دەپ
داۋىستادى دا، ئورالدىندا قورغان چەمۇدانىن قاتتاڭلى كىيمىدەرن
الدى. ونان سولك وتسىكە شوق سالىپ، وشاقتىڭ باسىنا قوبىدى،
سودان كەمىيەن از تولغانىپ الدى دا، پاراتتان وتهتنىن اسکەردى
دەندىسىن تىك وستاپ ادىمدايى باستى. ئېرى قولىمەن شاشىن
سيپلاعان كۈيىنەدە اينانىڭ الدىنا باردى. الدىمەن وڭ قىربىنان
تۇرپپ، دەندىسىن ئېرى شولدى دا، قايىتا ئۇزۇق قارادى. توپەسەنەن
تومەن قاراي تاپتەشتەپ كورە باستادى. ورتاسىنان تىك جارىلعاڭ
قايراتتى شاشى، شودىرايغان ماڭدای، جارقا باقىغانغان قاباق،
بادىرايغان كوزى مەن وراق مۇرنى — مىنە وسىنىڭ ئەبارى ئېرى —
بىرىنە ساي، جاراسىمدى كورىندى. ازىراق بەتمىي، وپانىڭ
كومەگى بولسا بولغانى جارقىراپ سالا بەرەتىنەدەي. ئېراق ونسىڭ
سەنلىك كۆزى تۈلەسەندا قلاعىس قالدىرمىي ھىستەپ مۇرنىنان
وته بەرە توڭ سوققاندای سەلەك تە ئۇستى. ئۆز كۆزىنە ئۆزى
سەنبەگەنەدەي، ايناعا قايىتا ھەنتمەلدى. و، ئاتاۋبا، اوزى، شىنىندا، ئۆز
ورىنىندا مەس كەن! الدە كىمدى سايقىي — مەزاڭقەتىكەنەدەي سۈل
جاڭ قۇلاغىغا قاراي اۋتىپ، قىسایىپ تۇر. اۋزىنىڭ قىسایىپ
كەتكەنلىك بۇرۇن دا بايقلاعان. ئېراق بۇل كەمىستىك ازىرگىدەي
بايقالمايتىن. ويتىكتى، ول كەزدە بولىمىسىز ئامانسايى بار بولاتىن.
مندى قولدان كەتكەن سولك شىن بەينە اشلىغاندای.

— اپا! — دەپ داۋىستادى ول، — بەرى كەلشى، تەز كەلشى!
شەسىپ اكەم — او، نە بولدى؟ بىلە ھەنگەن رەپەر، لەئەن نەھە —
— جاماش تىكىستىپ قالدى. تىكىستىپ شەلمەرەن، زەنماھ
— قۇرىدىم اپا، مىنانى كوردىڭىز بە؟ بىلە ئەنلەنگىلا، لېا —
ومار اوزىن نۇسقادى. بىلە بىبا ھېقىقەنەت، رەپەرلىدا بەمع
بېمەت ئەن سەمالىقىم رەتكەن، ئەرە بىتىسالىقىم لىنىغە ئەنلەنگىلا

«لە بىلەءاي، لبالم، اتام زامانىعنى ئندى كورىپ تۇرىنىڭ با؟! قىلىمەن ماردىڭ شاناعى جاسقا تولىپ، سىناپشا كولكى قالغان كوزى سوناۋ الاساپىر ان جىلداردى شوغاندای بولدى. بىلەن بىلەن خەفتىشە، راقىمەن لە ئىيىسە تەن لىسىنغا - تېب، نەھەلەتەن قىسىيە ئىلىنغا، ئەنسىيە ئىلەن ئەنلىق شەمالاڭ دە، «ئەپپەتە ئەلمىنىشىپ، يېغا بىرەن لە ئىلما، هېنىڭلەن بىلەن لە ئەپپەتە 1968 - جىلى بولاتىن، ماردىڭ 18 جاستاىى كەزى ھى. كاپيتالىزمى قورشىپ جويق» فرانى جەر - كۆكتى كەرنەي باستاغان، ھكى توپتىشكە كەتھەسۋىنەن وقوتۇقتاغان، مەكتەب اۋلاسین كەرسى - تارتىس كەۋلەگەن، مەكتەپتىشكە كى بىناسىن ھكى توپ يەلدىپ، ھسىك - تەرەزەسەن شارت بەكىتىشكەن - دى. وُزاق وٌپەي ومار ورتا اترەتكە قولباسى بولدى. ئىر كۈنى كەشتە ھكى توپ شەكىسىپ قالدى دا، قۇرالعا قول قويىدى. كوش جاعىنبا باسىم «كۈيدىرسىپ جوعالتوشىلار توبى» ولهرمەندەنە ۋەتەنلىپ، قارسى جاقلىك جاساعىن «جارىپ كىرۋەكە» بۇيرىپ، قول وسى كەزدە قالىڭ جاساعىن «جارىپ كىرۋەكە» بۇيرىپ، قول سىلتەگەن ماردىڭ سول جاق ۋەتىنە ئىر ئارسە سارت ھتكەندەي بولدى. ونلىڭ كوز وتى جارق ھتىپ، وسى اۋىپ، اۋزىنان قىزىل قان لاق ھتتى.

ھر تەڭىنە ومار ئۆزىن اۋرۇ تو سەگىنەن كوردى. سول جاق ۋەتىن وسىپ كەتكەن وق ھكەن، ھكى ئىسىن قوسا اكەتپتى. ھزۇن ون نىشە جىپپەن جاماتقان ول جىيرما كۈن جاتىپ شەقىنى، مەحانادان اتتاناڭ الدىندا دارىگەر ونلىڭ كۆئىلىن اۋلاب، «خاۋىپتىرى ئىس جوق، ھت - تەرىدەگى جاراقات تەز جەتىلەدەي» دەگەن. ۋىكەن اترەت باستىعى دا كۆئىلىن سۇراي كەلىپ، «تۈڭەرس بولادى ھكەن، قۇربان بەرۋەدە بولادى، وق سىزغان

جدر يڭ ساۋىعادي، توڭكەرنىتىك جىڭەردىن اىيرىلۇغا بولمايدى!» دەپ جىڭەر بېرىپ كەتكەن. ال، ماردىڭ ئۆزى ده «باسىم جاس، كەمىدىك كورمەسپىن» دەپ ويلاعان بولاتىن. ول كەيىن اينىغا سان رەت قاراعان، بەت - اۋزىزىن سان رەت سىپاعان. ئېراق «ەشتهمە دېپىيەدى» دەگەن الدامىش قىيالدىڭ قالتارسىندا، اۋزىنىڭ قىسىق ئېتىپ جاز بلغاندىغىن كاپەرىنە دە الماعان ھى. اۋز ئېشىنىڭ قىز، كۆزىنىڭ تارازىسىنا تۈسمەتىسىن ويلاب تا كورمەگەن.

ـ آپا، مەن، شىنىندا، قور بولغانىم باشقا بىشىقلىك
ـ ومار، ھەڭىرەپ قويا بەردى. قىمىتلىك قىلىتىمى رىھ، ئەللىكتىلىك
ـ ولاي ويلاما، قاراعام، تۆما كەمتارلاردىڭ دا ومىزىدە ئۆز
ـ هەشىسى بولغانى سياقتىڭ كۆزىنىڭ دە كورەتىڭ كۇنىڭ بار.
ـ بويىدى تۈزۈچ ئۈشىن الدىمەن ويدى تۈزۈچ كەرەك، سەرتقىنى
ـ پۈرەمىتىدى، اینادان پارلاغانىڭ جاقسى، دەسىدە ھەڭ ماڭىزدىسى
ـ اینادان شىكى دۈنييەڭى كورگەننىڭ ئابزال. اقلى - اينا، اقلىغا
ـ سۆبىنگەن ادام اداسپايدى. «جاڭسى ادامنىڭ چۈشىقلىقىنى
ـ بىلىقنىبەس» دەگەن ع سورەتىگىن ايتىلماعان عوي.
ـ ومار قۇنسىپ وترىپ قالدى، وغان دۈكەتىنەن اكەلگەن جارداي
ـ اینادان اناسى ئالدە قايدا تازا، تۇنۇق شار اينا بوللىپ كورىتىدى.

ـ لە رامى، بىلەن ھېنىخەسىت فەنغا نىز، ھەممە مەنىخەت،
ـ رىتىتىھى لەسەن ئىستەت جول - جونە كەيى بىلەن بىسىغى نىتىغۇ
ـ بىتىلەن نەن لە بىبى راي ن لېقلىك زەمىنپەھە مەشت نەن نىتىغۇ
ـ ئەرلى - زايىپتى اقان، كۈلاشتىڭ ويدەن اتتائىپ، سۇلت
ـ چۈرسىپەن كەلە جاتقانىنا ھى سلاماتىان استى. باراتىن جەرلەرى
ـ ئىلى بىس، ونسىڭ وستىنە ئولىم ئىسى بولغاندىقتان اقان
ـ ساپىرسىز دانىپ، العا فۈزىپ كەتكەن ھى. بىلەن بىلەن ئەن

کۇلاشتىڭ الدىندا ئورت جاسار ھرجان بار بولاتىن. ۋزاق جولدىق ات جۇرسىنە شىداماي ھرجاننىڭ قىڭىقلى - سىڭقىلى كوبىيپ، كۇلاشتىڭ جۇرسى بىاۋلابى قالغان. كۇلاش اقانىنىڭ كولدهنه ئىدەپ تۇرا قالغاندىي وين تۈسىنە قويىدى دا، كەرتوبەلگە قامشى باسلىپ، جۇرسىن جىلداماتا ئۆستى. ھېراقا بىغانادان بەرى جايىسىز كەلە جاتقان ھرجاننىڭ قۇبىي ونان ارمان بۇزىلىپ، اۋەنى وزگەردى.

تاتە، قارنىم اشىپ كەتتى، دەدەي وول جاساۋىغان كوزىلەن كۇلاشتىڭ يەگىننىڭ استىنا اليا قاراپ.

قارنىڭ اشسا قايتىيەن، قارعام، دەدەي كۇلاش ھرجاننىڭ ساماپىنان يىسکەللىپ، بۇل ماڭايىدا تانسىن بىكلىش اچقۇق، يالداۋغا كۇن باتىپ بارادى. لە قىنىپ، لىلماھى بىكلىشىمىڭ رىلەن لىقىلە بۇل ئىسالىمەن تۈيگىشتىپ، ونان ارى دارىلداپ جىللاپ كەتتى.

نەگە جىللاپ كەلەدى، دەدەي اقان جاقىندىپ كەلگەندە ھرجاننىڭ داۋىسىن ھستېق، سەننەت ئىتكىننىڭ جۇرسىنە شىداماسا، مەننەت الدىمَا بىر شىئىت تېقە - نان رىكىم بىر رېستىپا قارنىم اشتى دەپ كەلە جاتپايم، دەدەي كۇلاش كەيىس بىلدىرىپ.

جانىڭا بىر دەمە سالا جۇرسەڭ بولماي مابىلىنىدا -

تۈك تە سالغانىم جوق، نان السىپ الائىن دەگەندە ئۆزىلە ئەمسىپە دىنلەك «جولداعى ياعاش تاياق، جولداعى ئۆزىل تاماق» دەگەن.

شاي شەمىز دەگەن ئۇيىڭى دەارتتا قالدى. قاسىت - عەزىز، لە قىلىل بىرەر تال قورت الاجۇرسەڭ دە بولغاندىي كەن.

— بايقوس - باق، قايداعى قورت، تاۋسىلىپ بولماپ پاھدى.
— اي ... وسى سەنئاڭ كۈشىلەكتىگىڭ - اي، قايمانا
بىرەۋگە بەكەر شاشقانشا، كېزىگەتنىن وسىنداي كۇنىڭدى ويلاساڭ
نەقتى. اە رەبىعە مىسىھ نىمە ئەنلىغانلىق ئەنلىغانلىق
— ول ادامعا قورت بەرگەن مەن عاندا دەيسىڭ بە، ھەدىڭ ئارى
دە بەرىدى، كولىگىن جاياؤز ايداپ، ارىپ - شارشاپ جۇرگەن سوڭ
اقان مەن كۇلاش ھرجاننىڭ قىڭقىلىنان توغان كېكىلىجىڭمەن
كەلە جاتىپ، ارتالىۋە قالاشىعىنا جەتكەندەرەن ئېراق ئېلىدى.

— ھرجان جىلاما كۆكمەن، — دەدى اقان، — مىنە، بازارغا

كەلدىك، ئازىز تاماقالىپ بەرمىن. سېمىتەلە لەپە ئەنلىق
بۇل شاققىتا كۈن وۇياسىنىڭ كەيىپ قالغان دى. ئېردى -
ھكىلى كاسىپشىلەر بولماسا، باسقا ساۋدا ورنىدارى قوللىپتالىپ،
كوشە تىنىشتالا قالغان، ھىل - دەرتى تاماق بولىپ كەلە جاتقان
ھرجاننىڭ كوزى كوشىدەن ئىلى قايتا قويىماغان جايىماشنىڭ
سورەسىنەدەگى قۇرتقا تۈسە قالدى. ول ويلانىپ جاتپاستان:

— قورت جەيىمن، — دەدى.
— قايداعى قورت، — دەدى اقان، قۇرتتىڭ اڭگىمەسىن قايدان
ايتنىق دەپ ويلادى ول، — قورت وۇيدە قالمادى ما؟ كەن، لىلماشنى
— انه، انه، — دەدى ھرجان قىزىل كورگەن ئۆز قۇسىنداي
هنتەلەپ.

— انه بار كەن، — دەدى كۇلاش اتتىڭ باسخىن بىر كىپ،

— الساقالىپ بەرىيىكشى. ئەنلىك، ئەنلىغانلىق ئەنلىغانلىق
جايماشنىڭ الدى تولغان قازاقى دۇينىلەر كورىنەدى. ئەن -
جۇرقا، تەرى - تەرسەك، سارىماي، قورت، سورەسىنەدە قىسىراقتىاي
ماتالىپ تۇر. جايىماشنىڭ الدىندا كولدەنەڭ قويىلىغان اربىانىڭ

شوتقىسى نىپەتىلىك اعاشتا جەتى - سەگىزجاس شاماسىندىاعى قارا دومالاق بالا و تىرىن، بىبىن مەتكەنچە رەنجلەمىلىق ئامىماڭلۇرىدە، نەنىستىڭ يەسى جوق قوي، نىسەدى كۈلاش، انادايدان اىعايلاپ سوپىلەپ. - خەخ، بىستىمعە لىنىلەمە، بىرلىك بە « بىستىمعە ئەلىپ » يەسى لىجوق دەممەڭىز ئەمنە مەن ساتامىن، سەدادەدى الگى قارا دومالاق بالا بىتىپ بىلەپلىس رەنمنە ئال قالقاڭ بېرىقە رەقىس، ئەنلەپ وسى دا ساتا الاما؟ - دەدى كۈلاش، ئېلىرى سىكە تاڭعالاندىاعى ادەتى بويىنشا هەرنىن سىلىپ تەكىزلىپ، بىستىمعە ئەلىپ وي سوپىلەي بېزەدى كەنلىڭى! - دەدى اقان كۈلاشتىڭ اڭقاۋلىعنان نامىستانىپ، - جاڭا جولدا هەرجاندایي بالانىڭ دا شەكىلدە ئېڭ ساتىپ و تىرعرانىن كورمەدىڭ بە ئەنلەپلىك -

ه، راس - او... كۈلاش انتنان ئۆرسىپ، شىلىپىرەن اقانغا وۇستاتى، ونان سوڭ ئون - بويىن ئېراق قىمتىغان تۈلکى شىگىن كولبەڭدەتىپ، جايىمانىڭ الدىنا باردى دا، اڭىرىپ تۈرىپ قالدى. عاجاپ! مۇندا قوبىلغان زاتتاردىڭ بارلىقى كوزىنە جىلى وُشراپ، كوڭلىن تولقىتىپ جىبەردى. ول ئور كوزىنە وزى سەنبەگەندەي، تۇنىق تا پاك قىيال كرانىندا بۇدان ئېرى اي بۇرىنىعى ئېرى سىتمەرى دى مەھىستەتكەنن وزى دە سەزبەدى.

اقانداردىڭ اوپلى - لاستاي مالنىنىدە ناۋىرىز كوجە جاساپ جاتقان ھى. هل قايىشالىسا قىدىرىپ، قارق بولىسىپ جۈرگەن.

ئۇس اوا يىنه - تەبەن، ئەجىپ - سۇ ساتقان ئېرى بەيتانىس ادام پايدا بولا كەتتى.

اتىم راحمان، ارالتو بەدەن كەلدىم، دەپ تانىستىردى ول وزىن، - اكەلگەنمنىڭ بارلىقى ازان، سزىدرگە قاجەتتى بۇيىمىدار.

قوناق ددهسە ئورىن بوساتىپ، داستارقانىن كىرە جاياتىن اق
هەدىل اۋىل ادامدارى راھىماندى كورگەن جەردەن قۇشاق اشىپ
قارسى الدى. «تىلىۋەلس ھەنىسىز، جاقسى ئىستىڭ ۋەستىنەن
ئۇستىڭىز» دەپ ناۋىزىز دۆمەنلىغا تۈعىتىپ، كەۋ - كەۋلىپ
كەتىستى، اسىرەسە، ايمىدەر قاۋىمىنىڭ ئىجىپ - سوغا اۋىز دارىنىڭ
سوئى قۇرىپ، جۇقالتالىڭ ھەندەرى سلىپىلدەپ كەتتى. - قىالمۇن
ـ، قايتىسىن بايقوس، سونشا جەردەن كەلگەنلىق قاراشى،
ونىڭ ۋەستىنە ارزان دەيدى، ئەم زىنە لىشىپ ئەم مەنلىك
ـ كەلەنلىڭ دۇنييەسىنە ئىجىپ - سوچ تابا الھاي وىتراندا،
مىنائى قۇدایىدىڭ ئۆزى ايداپ كەلگەنلىق قاراشى؟ سەكلىنىڭ ئەم
ـ بالالاردىڭ باش كېلىمەرنىن جەرەت ئەمنەن تابا الماعان
هەدىك، كورىم بولغاننىن كورمەيسىز بە؟

ـ ئەم ئەم سوچىتىپ، راھىمان ساۋاداسىنىڭ قانى جەركە تىمەي،
بىلاغانىنىن ون دەسە كوب پايدا ئاتتى. قولى بەپىلسەردى ئاۋىپ،
وڭايى ولجا ئورىسىن اشقان ولى، ئۆزى بىلگەن جاكسىلىق
سوزىدەرنىن بۇرقاتىپ، الارماندارنىڭ جاۋىرىنىنا قاعىلىپ،
بەلقيمۇنەن كوتەرىپ جاتىر. ئۆزىنىڭ مالشىلار شىننە كوب
جۈرهەتىندىگىن، ولاردىڭ اقپەيىل، ايدىنكول مىنەزدەرنىن توتەشى
رازى كەندىگىن دە اقتارىپ قويادى. وتنىڭ سوزىنە سۇتىنى وېيغان
مالشىلاردىڭ جۈيە - جۈلگەمرى بوساپ، اۋىز دارى اڭقىسىپ
قالدى.

ـ ئېرازدان سوق راھىمان سول اۋىلدىڭ ئەمرشاق كورگەن
كۈبەز بالاسىندىاي سى - قۇرمەتكە بولەندى، جول - جورا سىز
قايتارۇغا بولمايتىن، كادەلى ادامعا اينالدى. ول قايتامىن دەپ
دەي، ماڭايىنداعىلار ابىگەرگە ئۆسپ، ئېلەرنى بارىپ